

Briselē, 2022. gada 24. oktobrī
(OR. en)

13994/22

CLIMA 540
ENV 1062
ONU 126
DEVGEN 195
ECOFIN 1088
ENER 535
FORETS 105
MAR 196
AVIATION 262

DARBA REZULTĀTI

Sūtītājs: Padomes Ģenerālsēkretariāts

Datums: 2022. gada 24. oktobris

Saņēmējs: delegācijas

Iep. dok. Nr.: 13735/1/22 REV 1

Temats: Gatavošanās Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām (*UNFCCC*) Pušu 27. konferencei (*COP 27*) (Šarm eš Šeiha, Ēģipte, 2022. gada 6.–18. novembris)

– Padomes secinājumi

Pielikumā ir pievienoti Padomes secinājumi par minēto tematu, kurus Padome apstiprināja savā 3903. sanāksmē, kas notika 2022. gada 24. oktobrī.

**Gatavošanās Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām
(UNFCCC) Pušu 27. konferencei (COP 27)
(Šarm eš Šeiha, 2022. gada 6.–18. novembris)**

– Padomes secinājumi –

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME

KLIMATRĪCĪBAS STEIDZAMĪBA

1. PAUŽ DZIĻAS BAŽAS par to, ka visā pasaulē aizvien biežāk un intensīvāk vērojami ekstrēmi laikapstākļi, tostarp karstuma viļņi, mežu ugunsgrēki un plūdi, un UZSVER, ka ir ārkārtīgi steidzami jāpastiprina globālā reakcija, lai risinātu ārkārtas situāciju klimata jomā, jo tā rada tiešu un eksistenciālu apdraudējumu cilvēcei, ekosistēmām un biodaudzveidībai, nesaudzējot nevienu valsti, nevienu reģionu. PASVĪTRO iespējas, ko vērīenīga klimatrīcība sniedz ne tikai planētai un globālajai ekonomikai, bet arī cilvēkiem, nodrošinot labāku dzīves līmeni, veselību, pienācīgas kvalitātes nodarbinātību, ilgtspējīgas pārtikas sistēmas un pieņemamas enerģijas cenas. PASVĪTRO, cik svarīgi ir nodrošināt tādu taisnīgu pārkārtošanos uz ilgtspējīgu klimatnoturīgu ekonomiku un sabiedrību, kas nevienu neatstāj novārtā;
2. visstingrākajā veidā NOSODA Krievijas Federācijas agresijas karu pret Ukrainu, kurš rupji pārkāpj starptautiskās tiesības un kura rezultātā ne tikai milzīgs skaits cilvēku zaudē dzīvību un tiek radīta nelabvēlīga ietekme uz veselību, tostarp uz civiliedzīvotāju veselību, bet arī tiek radīts tūlītējs kaitējums dabai un ilgtermiņa vides degradācija, tiek apdraudēta kodoldrošība un tiek kavēta tik ļoti nepieciešamā rīcība klimata pārmaiņu jomā. UZSVER, ka šis karš ne tikai apdraud globālo drošību un stabilitāti, bet tam ir arī nopietna sekundāra ietekme uz enerģētiku un nodrošinātību ar pārtiku, un šis jautājums ir steidzami un izlēmīgi jārisina starptautiskajai sabiedrībai;

3. PAUŽ lielu gandarījumu par Klimata pārmaiņu starpvaldību padomes (*IPCC*) paveikto darbu un visu trīs darba grupu ieguldījumu sestajā novērtējuma ziņojumā. ¹ ATKĀRTOTI NORĀDA uz sestajā novērtējuma ziņojumā izklāstītajiem I darba grupas galvenajiem konstatējumiem, ka turpmāko klimata pārmaiņu apmērs ir atkarīgs no nākotnes emisijām un ka globālo sasilšanu var ierobežot līdz 1,5 °C vienīgi tad, ja nākamajās desmitgadēs nekavējoties tiks strauji un ilgstoši samazinātas globālās siltumnīcefekta gāzu (SEG) emisijas, lai līdz vai ap 2050. gadu globālās SEG sasniegtu nulles līmeni. ATGĀDINA, ka, pamatojoties uz labākajām pieejamajām zinātniskajām atziņām, ir nekavējoties jāpalielina globālie klimata pārmaiņu mazināšanas mērķi, lai līdz 2030. gadam globālās siltumnīcefekta gāzu emisijas varētu samazināt uz pusi salīdzinājumā ar 2019. gadu. Ar bažām NORĀDA uz jaunākajā PMO ziņojumā par globālo klimata stāvokli 2021. gadā ietvertajiem konstatējumiem, ka galvenie klimata rādītāji, piemēram, globālā temperatūra, siltumnīcefekta gāzu koncentrācija un okeāna siltumsaturs, turpina pieaugt un nekas neliecina par situācijas uzlabošanos;
4. ATGĀDINA par sestajā novērtējuma ziņojumā izklāstītajiem II darba grupas galvenajiem konstatējumiem, tostarp to, ka i) klimata pārmaiņām jau tagad ir plaša ietekme uz mūsu pasauli, apdraudot dzīvības un iztiku, jo īpaši attiecībā uz visneaizsargātākajiem (klimata pārmaiņas jau ir skārušas vairāk nekā pusi pasaules iedzīvotāju un galvenokārt jutīgās ekosistēmas), ii) pielāgošanās centieni ir mazinājuši dažus klimatiskās neaizsargātības aspektus, taču dažas pielāgošanās robežvērtības jau ir sasniegtas un citas neizbēgami tiks sasniegtas tuvākajā nākotnē un ka iii) pielāgošanās pasākumiem ir jāpāriet no pašreizējām pakāpeniskām korekcijām uz plānveida un sistēmiskām pieejām, kas pievēršas gan vairākiem ar klimata pārmaiņām saistītiem riskiem, gan ar klimatu nesaistītiem virzītājspēkiem;
5. IZCEĻ, sestajā novērtējuma ziņojumā izklāstītos III darba grupas galvenos konstatējumus, kuros norādīts, ka mums ir iespējas visās nozarēs līdz 2030. gadam par vismaz uz pusi samazināt globālās siltumnīcefekta gāzu emisijas. PASVĪTRO klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās pasākumu ekonomiskās un sociālās iespējas un priekšrocības visām valstīm. Ieguldījumi inovācijā un zaļajā nodarbinātībā ir priekšnosacījums taisnīgai un vienlīdzīgai pārejai uz jaunu zaļu ekonomikas modeli;

---

¹ <https://www.ipcc.ch/assessment-report/ar6/>

6. ATZĪST pilsoniskās sabiedrības, jo īpaši jauniešu, stingros aicinājumus daudz vērienīgāk rīkoties klimata jomā, ņemot vērā paaudžu vienlīdzību, un nepieciešamību veikt sociāli izdevīgu ekoloģisko pārkārtošanos, kurā tiek ņemtas vērā iedzīvotāju vajadzības. Šajā sakarā ATZĪST, cik svarīga klimatrīcības plānošanā un īstenošanā ir sabiedrības līdzdalība un aktīva iesaistīšanās, kā arī piekļuve informācijai;

RĪCĪBAS, MĒRĶU UN ATBALSTA PASTIPRINĀŠANA

7. Gatavojoties 27. Pušu konferencei (*COP 27*), ATKĀRTOTI NORĀDA – lai sasniegtu veiksmīgus rezultātus klimata pārmaiņu novēršanas jomā, būtiska nozīme ir starptautiskai iesaistei ar stingru uz noteikumiem balstītu multilaterālismu;
8. ATZĪST, ka Pusēm ar klimata pārmaiņām saistīto problēmu risināšanā būtu jāievēro, jāveicina un jāņem vērā savas saistības attiecībā uz cilvēktiesībām, tiesībām uz veselību, tiesībām uz tīru, veselīgu un ilgtspējīgu vidi, pirmiedzīvotāju (kā izklāstīts ANO Deklarācijā par pirmiedzīvotāju tautu tiesībām), vietējo kopienu, migrantu, bērnu, personu ar invaliditāti un neaizsargātu personu tiesībām, kā arī dzimumu līdztiesību, sieviešu iespēju veicināšanu un paaudžu vienlīdzību. ATKĀRTOTI NORĀDA, ka ES joprojām ir apņēmusies ievērot minētās vērtības;
9. IZCEĻ, ka ar nacionāli noteiktajiem devumiem (NND) un to atjauninājumiem, tostarp tiem, kas tika paziņoti *COP 26*, kā arī pirms un pēc minētās konferences, kopumā nepietiek. ATGĀDINA, ka visas Puses tika aicinātas pārskatīt un vajadzības gadījumā pastiprināt 2030. gada mērķrādītājus savos nacionāli noteiktajos devumos, lai līdz 2022. gada beigām panāktu atbilstību Parīzes nolīguma mērķim attiecībā uz temperatūru. Tāpēc AICINA visas Puses nākt klajā ar vērienīgiem mērķrādītājiem un politiku un MUDINA jo īpaši lielākās ekonomikas līdz *COP 27* pārskatīt un pastiprināt savus nacionāli noteiktos devumus (NND) un iesniegt vai atjaunināt savas ilgtermiņa zemas siltumnīcefekta gāzu emisijas attīstības stratēģijas (*LT-LEDS*), lai līdz 2050. gadam sasniegtu neto nulles emisiju līmeni. Ar nopietnām bažām IZCEĻ to, ka ir būtiski jāpalielina globālo mērķu vērienīgums, lai nodrošinātu, ka mērķrādītājs 1,5 °C saskaņā ar Parīzes nolīgumu joprojām ir sasniedzams;

10. PASVĪTRO, ka šajā izšķiroši svarīgajā desmitgadē būtiska nozīme ir gan vērienīgumam, gan rīcībai, lai nodrošinātu Parīzes nolīguma īstenošanas ticamību un ilgtspējīgā veidā panāktu klimatneitralitāti, un MUDINA visas Puses balstīt savus NND uz spēcīgiem un stabiliem iekšpolitikas satvariem un pasākumiem, tostarp atbilstīgām uzraudzības, ziņošanas un novērtēšanas sistēmām. UZSVĒR, ka visām Pusēm, jo īpaši lielākajiem emitētājiem, ir jāpalielina savu īstermiņa un ilgtermiņa mērķu vērienīgums un jāpastiprina klimatrīcība, tostarp, izmantojot oglekļa cenu noteikšanu valstī;
11. ATGĀDINA, ka 2022. gada jūnijā Padome vienojās par savu nostāju attiecībā uz tiem būtiskajiem paketes "Gatavi mērķrādītājam 55 %" ² elementiem, kas ļaus Eiropas Savienībai īstenot savu NND un līdz 2030. gadam samazināt siltumnīcefekta gāzu neto emisijas par vismaz 55 % salīdzinājumā ar 1990. gada līmeni, vēlākais līdz 2050. gadam panākt klimatneitralitāti un pēc tam censties panākt negatīvas emisijas. ATZĪMĒ ar klimata paketes pieņemšanu saistītajā likumdošanas procesā līdz šim panākto progresu un mērķi līdz 2022. gada beigām līdzsvarotā veidā pabeigt sarunas par būtiskajiem elementiem. IR GATAVA pēc šo sarunu pabeigšanas cik ātri vien iespējams saskaņā ar Glāzgovas Klimata pakta 29. punktu attiecīgi atjaunināt ES un tās dalībvalstu NND, lai atspoguļotu to, kā galīgā vienošanās par paketes "Gatavi mērķrādītājam 55 %" būtiskajiem elementiem veicina ES pamatmērķrādītāja, par kuru vienojās 2020. gada decembra Eiropadome, īstenošanu.
12. UZSVĒR ES apņēmsanos un centienus sekmēt energoefektivitāti un atjaunīgo enerģiju, lai samazinātu gan fosilā kurināmā patēriņu, gan atkarību no fosilā kurināmā importa no Krievijas Federācijas, – tostarp ar dažāda veida pasākumiem, kas apspiesti *REPowerEU* kontekstā, lai izbeigtu ES atkarību no Krievijas gāzes un līdz 2022. gada beigām panāktu Krievijas naftas importa aizliegumu, neradot jaunu atkarību no fosilā kurināmā, lai vēl vairāk paātrinātu pāreju uz zaļo enerģētiku Eiropas Savienībā un atbalstītu ES centienus sasniegt izvirzīto klimata mērķu vērienīgumu;

---

² <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A52021DC0550>

13. ATGĀDINA ES dalībvalstu pastāvīgās saistības, par kurām ir panākta vienošanās ar sociālajiem partneriem, un arī AICINA visas Puses pakāpeniski izbeigt ogļu izmantošanu, kurā netiek izmantotas emisiju samazināšanas tehnoloģijas, un izbeigt neefektīvas fosilā kurināmā subsīdijas, lai paātrinātu savu enerģētisko pārkārtošanos ³, un īstenot Glāzgovas Klimata paktu tādā veidā, lai ieguvēji būtu darba ņēmēji un kopienas, un īstenot ANO ilgtspējīgas attīstības mērķus, tostarp mērķi Nr. 7, proti, līdz 2030. gadam nodrošināt visiem piekļuvi cenas ziņā pieejamai, uzticamai, ilgtspējīgai un modernai enerģijai. ATZĪST, ka taisnīgas enerģētikas pārkārtošanas partnerības (*JETP*) ir svarīgi instrumenti Parīzes nolīguma īstenošanai, jo tās palīdz galvenajām partnervalstīm, izmantojot koordinētu līdzekļu devēju pieeju, izvirzīt vērienīgākus mērķus klimata jomā un virzīties uz mērķrādītāja 1,5 °C sasniegšanu. PAUŽ GANDARĪJUMU par G7 līderu apņemšanos līdz 2022. gada beigām izbeigt jaunu tiešu valsts atbalstu starptautiskajai fosilā kurināmā enerģētikas nozarei, kurā neizmanto emisiju samazināšanas tehnoloģijas, izņemot konkrētos, katras valsts skaidri noteiktos apstākļos, kas atbilst 1,5 °C sasilšanas robežvērtībai un Parīzes nolīguma mērķiem, un AICINA visas valstis uzņemties līdzīgas saistības;]
14. ATZINĪGI VĒRTĒ priekšlikumu ES "Dabas atjaunošanas tiesību aktam", kam būtu jāsekmē ES klimata un biodaudzveidības mērķu 2030. un 2050. gadam sasniegšana, atjaunojot un uzlabojot ekosistēmas līdz labam ekoloģiskajam stāvoklim, kā arī palīdzot gan mazināt klimata pārmaiņas, gan pielāgoties tām – un šādā nolūkā jo īpaši izmantojot ES ekosistēmu atjaunošanu;
15. TURKLĀT ATZINĪGI VĒRTĒ ES kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) reformu, kas paver ceļu tādai ilgtspējīgai ilgtermiņa pieejai gan lauksaimniecības, gan mežsaimniecības jomā, kuras mērķis ir garantēt pārtikas nodrošinājumu globālā un ES līmenī un palielināt KLP ieguldījumu klimata pārmaiņu mazināšanā un pielāgošanās pasākumos. To vajadzētu panākt, samazinot siltumnīcefekta gāzu emisijas, pastiprinot oglekļa sekvestrēšanu, sekmējot ilgtspējīgu enerģiju, veicinot dabas resursu, piemēram, ūdens, augsnes un gaisa, efektīvu apsaimniekošanu, aizsargājot biodaudzveidību un atjaunojot ekosistēmu pakalpojumus. UZSVER, ka veselīgai augsnei, kurā ir bagātīga biodaudzveidība, ir būtiska nozīme, lai cīnītos pret mūsdienu globālajām problēmām, jo īpaši attiecībā uz uzturvielām bagātas un

---

³ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6120-2022-INIT/lv/pdf>.

nekaitīgas pārtikas ražošanu pietiekamā daudzumā, pielāgošanos klimata pārmaiņām un to mazināšanu, kā arī biodaudzveidības zuduma apturēšanu un apvērsi;

16. ATGĀDINA Padomes 2022. gada 21. februāra secinājumus par ES klimata diplomātiju ⁴ un PASVĪTRO, ka klimata pārmaiņas ir eksistenciāls drauds cilvēcei, tostarp cilvēktiesību īstenošanai, starptautiskajai stabilitātei un drošībai, kas rada nopietnu negatīvu ietekmi uz visu starptautisko sabiedrību. Šajā sakarā ATKĀRTOTI UZSVER, cik svarīgi ir tas, ka ES un tās dalībvalstis stingri un koordinēti rīkojas, izmantojot aktīvu Eiropas klimata un enerģētikas diplomātiju un īstenojot dažādas nozaru un reģionālās iniciatīvas un aicinājumus, tostarp tos, kas izriet no Glāzgovas konferences, kuri varētu gūt labumu no ES ārējiem reģionālā atbalsta instrumentiem;
17. IZCEĻ, ka visām valstīm ir jāpastiprina pielāgošanās centieni, vienlaikus steidzami samazinot emisijas, kas ir vienīgais veids, kā saglabāt pielāgošanās nepieciešamību kontrolējamās robežās. ATZĪMĒ pieaugošo vajadzību pielāgoties klimata pārmaiņu negatīvajām sekām un atzinīgi vērtē iespēju dalīties pieredzē un mācīties no partneriem par pieejām attiecībā uz to, kā stiprināt noturību pret klimata pārmaiņu ietekmi. ATZĪST, ka visām Pusēm arvien svarīgāk ir uzlabot savu pielāgotiesspēju, palielināt savu noturību un mazināt neaizsargātību pret klimata pārmaiņām. ATZĪST vismazāk attīstīto valstu un mazo salu jaunattīstības valstu, kuras ir īpaši neaizsargātas pret klimata pārmaiņu negatīvajām sekām, specifiskās vajadzības un īpašos apstākļus, turklāt dažām no tām apdraudēta ir pat to pastāvēšana. NEM VĒRĀ Prāgas aicinājumā ⁵ ietvertos pielāgošanās ieteikumus, par kuriem panākta vienošanās 2022. gada septembrī notikušajā konferencē par noturīgu ainavu veidošanu;
18. PASVĪTRO holistisku, iekļaujošu un efektīvi īstenotu valsts pielāgošanās stratēģiju un plānu centrālo lomu un IZCEĻ, ka ir jāpalielina atbalsts jaunattīstības valstīm šo stratēģiju, plānu un attiecīgo paziņojumu izstrādē un īstenošanā, kā arī pielāgošanās darbību progresa uzraudzībā un novērtēšanā;

---

⁴ <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-6120-2022-INIT/lv/pdf>

⁵ [https://www.mzp.cz/C125750E003B698B/cz/news_20220926_prague_appeal_climate_change_and_biodiversity_loss_must_be_tackled_together/\\$FILE/The%20Prague%20Appeal%20-%20final.pdf](https://www.mzp.cz/C125750E003B698B/cz/news_20220926_prague_appeal_climate_change_and_biodiversity_loss_must_be_tackled_together/$FILE/The%20Prague%20Appeal%20-%20final.pdf)

19. IZCEĻ, ES Klimatadaptācijas stratēģijā ietverto starptautisko pielāgošanās dimensiju, ar ko uzsver ES atbalstu starptautiskajai klimatnoturībai un sagatavotībai klimata pārmaiņām, tostarp, palielinot starptautiskos finanšu resursus, izstrādājot politiku un stimulus klimatnoturīgu ieguldījumu sekmēšanai, tostarp dabā balstītos risinājumos, mērķorientētu atbalstu partnervalstīm un jaunizveidoto ES misiju "Pielāgošanās klimata pārmaiņām", kas varētu iedvesmot līdzīgu rīcību citās valstīs;
20. ATKĀRTOTI UZSVER, ka ES un tās dalībvalstis atbalsta partnervalstis, lai tās uzlabotu savas pielāgotiesspējas klimata risku novērtēšanā, pārvaldībā un mazināšanā, piemēram, uzlabojot uzraudzības, ziņošanas un novērtēšanas sistēmas un arī intensīvāk strādājot pie pieejamiem, sadarbībspējīgiem un uzticamiem vides datiem un pie datus balstītiem digitāliem risinājumiem, tostarp agrīnās brīdināšanas sistēmām, kā arī sekmējot sociālo aizsardzību, apdrošināšanu un citus finanšu mehānismus klimata riska, tostarp katastrofu riska, pārvaldībai. Minēto darbību mērķis ir palielināt neaizsargāto valstu un kopienu spējas stiprināt savu noturību, pārvaldot un mazinot zaudējumu [...] un kaitējuma risku[...];
21. IZCEĻ, ka klimata pārmaiņas, kuru cēlonis ir apdraudējumi, pakļautība riskam un neaizsargātība, izraisa ietekmi un riskus, kas var radīt ekonomiskus un ar ekonomiku nesaistītus zaudējumus un kaitējumu visās valstīs. UZSVER, ka visaptveroša klimata riska pārvaldība ir būtiska, lai ilgtermiņā palielinātu valstu, neaizsargāto iedzīvotāju un kopienu noturību pret zaudējumiem un kaitējumu. ATZĪST, ka ir vēl vairāk jāpalielina rīcība un atbalsts neaizsargātām valstīm, iedzīvotājiem un neaizsargātām grupām. AKCENTĒ privāto un publisko avotu lomu lielāka atbalsta sniegšanā ar mērķi nepieļaut, līdz minimumam samazināt un novērst ar klimata pārmaiņu negatīvajām sekām saistītos zaudējumus un kaitējumu;

22. ATGĀDINA – lai īstenotu Parīzes nolīgumu kopumā un lai virzītu pāreju uz klimatneitrālu, pielāgotiesspējīgu un noturīgu globālo ekonomiku un sabiedrību, ir izšķiroši svarīgi nodrošināt, ka visas finanšu plūsmas ir saskanīgas ar virzību uz zemu SEG emisiju līmeni un klimatnoturīgu attīstību. PASVĪTRO, ka īpašas telpas izveide Parīzes nolīguma 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta apspriešanai *COP 27* ietvaros ļaus Pusēm, privātajam sektoram un citām ieinteresētajām personām apspriest savu izpratni par mērķi – nodrošināt, ka finanšu plūsmas ir saskanīgas ar virzību uz zemu siltumnīcefekta gāzu emisiju līmeni un klimatnoturīgu attīstību, – un to, kā to sasniegt, tādējādi ļaujot valstīm sasniegt savus klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās mērķus un ilgtspējīgas attīstības mērķus. IZCEĻ Parīzes nolīgumā gūto atziņu, ka finanšu resursu mobilizēšanai ir vajadzīgi globāli centieni, un AICINA visas valstis pastiprināt centienus mobilizēt finansējumu no visiem avotiem, lai atbalstītu klimatrīcību un lai integrētu klimatu visās finanšu plūsmās. Šajā sakarā UZSVER, ka ir jāveicina ilgtspējīgs finansējums un investīcijas, kas tiecas panākt sinerģiju starp klimata, biodaudzveidības un citiem vidiskajiem mērķiem, ATKĀRTOTI UZSVER, cik svarīga ir pārredzama ziņošana, un IZCEĻ to, ka visā pasaulē klimata politikas iniciatīvu skaits pieaug, lai mobilizētu finanšu un privātā sektora kapitālu tur, kur tas visvairāk vajadzīgs, nolūkā īstenot ar Parīzes nolīgumu saskaņotu rīcību;
23. ATGĀDINA – ES un tās dalībvalstis ir lielākais ieguldītājs starptautiskajā publiskajā klimatfinansējumā, un kopš 2013. gada tās savu ieguldījumu klimatfinansējumā ir palielinājušas vairāk nekā divas reizes, lai atbalstītu jaunattīstības valstis. ATKĀRTOTI PAUŽ ES un tās dalībvalstu stingro apņemšanos turpināt palielināt savu starptautisko klimatfinansējumu nolūkā sasniegt attīstīto valstu mērķi – pēc iespējas drīz un līdz 2025. gadam no dažādiem avotiem piesaistīt finansējumu 100 miljardu USD gadā – un SAGAIDA, ka šis mērķis tiks sasniegts 2023. gadā. AICINA citus līdzekļu devējus pastiprināt centienus šajā sakarā arī atbilstoši *COP 26* klimatfinansējuma īstenošanas plānam un GAIDA ziņojumu par panākto virzību īstenošanas plāna 10 kolektīvās rīcības jomās pirms *COP 27*;

24. CER sadarboties ar citām Pusēm, virzoties uz Glāzgovas Klimata paktā paustā aicinājuma īstenošanu, t. i., līdz 2025. gadam kolektīvi vismaz divkāšot – salīdzinājumā ar 2019. gada līmeņiem – pielāgošanās mērķim paredzētā klimatfinansējuma nodrošinājumu jaunattīstības valstīm sakarā ar to, lai panāktu līdzsvaru starp klimata pārmaiņu mazināšanu un pielāgošanos tām tad, kad tiek nodrošināti lielāki finanšu resursi;
25. STINGRI AICINA daudzpusējās attīstības bankas (MDB), attīstības finansēšanas iestādes (*DFI*) un citas starptautiskas finanšu iestādes vēl vairāk pastiprināt centienus, tostarp, nosakot vārienīgus pielāgošanās finansējuma mērķus, izmantojot inovatīvus finanšu instrumentus, uzlabojot piekļuvi finansējumam un atbalstot plašāku privātā sektora līdzdalību. Šajā sakarā ATZINĪGI VĒRTĒ vairāku daudzpusējo attīstības banku vadošo lomu, kas atspoguļota *COP 26* parakstītajā kopīgajā paziņojumā par dabu un minēto banku klimata stratēģijās un plānos, ietverot – kā līderi – Eiropas Investīciju banku, kā arī Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banku un Pasaules Bankas grupu. ATKĀRTOTI UZSVER, ka privātais klimatfinansējums ir būtisks, lai pārietu uz klimatneitrālu un noturīgu globālo ekonomiku, un publiskajam sektoram ir jānodrošina pienācīgi finansiāli stimuli, politikas signāli un veicinoši nosacījumi. VĒRŠ UZMANĪBU uz Padomes secinājumiem par klimata finansējumu pirms *COP 27*⁶;

REZULTĀTI ŠARM EŠ ŠEIHĀ

26. PAUŽ ATZINĪBU UN PASAKĀS Apvienotās Karalistes valdībai par *COP 26* uzņemšanu un Glāzgovā panākto progresu, ATZĪST Glāzgovas Klimata paktu kā līdzsvarotu paketi, kas deva ievērojamus rezultātus klimata pārmaiņu mazināšanas, pielāgošanās un īstenošanas līdzekļu jomā. Arī IZSAKA PATEICĪBU nākamajai *COP 27* prezidējošajai valstij Ēģiptei un tās partnerei Kongo Demokrātiskajai Republikai par nenogurstošo darbu un atdevi laikposmā starp *COP 26* un *COP 27*;

---

⁶ <https://www.consilium.europa.eu/lv/press/press-releases/2022/10/04/climate-finance-council-adopted-conclusions-ahead-of-cop27/>

27. ATZINĪGI VĒRTĒ darbu, kas paveikts palīgstruktūru (*SB*) sesijās 2022. gada jūnijā, un GAIDA, kad tiks pieņemts visaptverošs Šarm eš Šeihas iznākums, kas nodrošinās vērīgu globālu reakciju uz klimata pārmaiņām, tādējādi i) saglabājot 1,5 °C nosprausto mērķi atbilstoši Parīzes nolīgumam un ņemot vērā labākās pieejamās zinātniskās atziņas, jo īpaši jaunākos IPCC ziņojumus, un ii) turpinot virzību uz ilgtermiņa noturību. MUDINA nākamo COP 27 prezidentūru Šarm eš Šeihā veikt turpmākus pasākumus Glāzgovas iniciatīvām;
28. ATZINĪGI VĒRTĒ klimata pārmaiņu mazināšanas darba programmas izveidi, t. i., darba programmu, kuras nolūks ir steidzami palielināt klimata pārmaiņu mazināšanas ieceru vērīgumu un īstenošanu šajā izšķiroši svarīgajā desmitgadē, un APŅEMAS konstruktīvi sadarboties ar Pusēm, lai panāktu lēmumu par tās koncepciju, kuras izskatīšana un pieņemšana CMA 4 notiks, pamatojoties uz zinātniskajām atziņām un balstoties uz Glāzgovas Klimata paktu, tādā veidā, kas papildina globālo izsvēršanu un atbalsta nospraustā 1,5 °C mērķa sasniegšanu. AICINA izstrādāt tādu darba programmu, kas ļautu Pusēm un ieinteresētajām personām, kuras nav Puses, apmainīties ar gūto pieredzi, apzināt sinerģijas, veicināt stingru iekšzemes politiku, izpētīt, kā nozaru politika var būt pamatā klimatrīcībai un klimatisko ieceru vērīgam, un ļaut valstīm sasniegt progresu savu saistību īstenošanā un uzlabošanā. PASVĪTRO, ka ministru ikgadējai augsta līmeņa diskusijai par ieceru vērīgumu pirms 2030. gada, kura sāksies līdz ar CMA 4, būtu jādod ieguldījums klimata pārmaiņu mazināšanas darba programmā un otrādi, jāuzlabo pārskatatbildība, jāveicina pieredzes apmaiņa, jāsniedz ieteikumi un jātiecas panākt globālu ieceru vērīgumu un īstenošanu saskaņā ar nosprausto 1,5 °C mērķi;
29. PASVĪTRO, ka skaidrs progress virzībā uz globālo pielāgošanās mērķi ir izšķiroši svarīgs, un tādējādi TURPINĀS atbalstīt Glāzgovas un Šarm eš Šeihas divu gadu darba programmu attiecībā uz globālo pielāgošanās mērķi un konstruktīvi šajā programmā iesaistīties, lai panāktu labāku izpratni par to, kā uzlabot pielāgošanās spēju, stiprināt noturību un mazināt neaizsargātību, nolūkā aizsargāt cilvēkus, iztikas līdzekļus un ekosistēmas, un lai šajā sakarībā novērtētu progresu;

30. ATKĀRTOTI APSTIPRINA ES pastāvīgo apņemšanos attiecībā uz Santjago tīkla pilnīgas darbības nodrošināšanu, lai pēc iespējas ātrāk un saskaņā ar Glāzgovā izklāstīto procesu nepieļautu, līdz minimumam samazinātu un novērstu zaudējumus un kaitējumu, kas saistīti ar klimata pārmaiņu negatīvajām sekām, nolūkā vēl vairāk stiprināt globālo koordināciju, lai veicinātu uz pieprasījumu balstītu attiecīgo organizāciju, struktūru, tīklu un ekspertu tehnisko palīdzību attiecīgu pieeju īstenošanai, jo īpaši neaizsargātās jaunattīstības valstīs un kopienās;
31. SAGAIDA Glāzgovas dialoga turpināšanu starp Pusēm, attiecīgajām organizācijām un ieinteresētajām personām, lai apspriestu finansēšanas kārtību darbībām, kuru mērķis ir nepieļaut, līdz minimumam samazināt un novērst zaudējumus un kaitējumu, kas saistīti ar klimata pārmaiņu negatīvajām sekām. ATKĀRTOTI PAUŽ gatavību konstruktīvi sadarboties ar partnervalstīm, lai labāk izprastu to vajadzības, tostarp ar jaunu darba kārtības punktu, kas pilnā mērā izmantotu Glāzgovas dialogu, lai nekavējoties stiprinātu esošās iestādes, kas sniedz atbalstu, kura mērķis ir nepieļaut, līdz minimumam samazināt un novērst zaudējumu un kaitējuma risku, un rast konkrētus risinājumus problēmām, ar kurām saskaras visneaizsargātākās valstis. Šajā sakarā ATZINĪGI VĒRTĒ ANO ģenerālsekretāra uzsākto iniciatīvu par visiem pieejamu agrīnās brīdināšanas sistēmu ("*Early Warnings for All*"), kuras mērķis ir piecu gadu laikā panākt, ka agrīnā brīdināšana aptver visus cilvēkus uz Zemes, un G7 līderu apņemšanos strādāt pie tā, lai nabadzīgām un neaizsargātām valstīm un cilvēkiem izveidotu globālu aizsardzību pret klimata riskiem ("*Global Shield against Climate Risks*"), pamatojoties uz *InsuResilience* globālo partnerību un citām iniciatīvām. APŅEMAS atbalstīt šos centienus, tostarp, palielinot klimatisko un katastrofu risku finansēšanu un apdrošināšanu (*CDRFI*) un padarot globālo *CDRFI* arhitektūru sistēmiskāku, konsekventāku un ilgtspējīgāku;

32. ATKĀRTOTI UZSVER, cik svarīga ir visaptveroša, uz mērķi orientēta un tālredzīga globālā izsvēršana, lai atbalstītu Parīzes nolīguma piecu gadu mērķu ciklu un palielinātu rīcības un atbalsta vērienīgumu kopīgai klimata pārmaiņu risināšanai, ņemot vērā taisnīgumu un labākās pieejamās zinātniskās atziņas. UZSVER, ka ir jābalstās uz diskusijām un atziņām, kas gūtas pirmajā tehniskajā dialogā par globālo izsvēršanu, un arvien vairāk jākoncentrējas uz iespējām uzlabot un stiprināt Pušu darbības un atbalstu, kā arī starptautisko sadarbību klimatrīcības jomā. NORĀDA, ka globālās izsvēršanas iznākumam [...] būtu jānodrošina iestrādes uzlabotai vērienīgai klimatrīcībai un tā pastāvīgi jāstimulē gan kolektīvi, gan individuāli; izsvēršanai jo īpaši vajadzētu mudināt visas Puses savos NND pakāpeniski pāriet uz ekonomikas mērogā izvirzītiem mazināšanas mērķiem un savās ilgtermiņa zemas siltumnīcefekta gāzu emisijas attīstības stratēģijās – līdz 2050. gadam uz klimatneitralitāti, kā arī uz pastiprinātu rīcību attiecībā uz pielāgošanos un īstenošanas līdzekļiem, ņemot vērā Parīzes nolīguma ilgtermiņa mērķus;
33. lai gan uzmanība joprojām ir jāpievērš emisiju samazināšanai un piesaistījumu palielināšanai iekšzemes mērogā, ATZĪST potenciālu, kāds piemīt 6. pantam, lai atvieglinātu turpmākus centienus novērst plaisu virzībā uz mērķi ierobežot globālo sasilšanu līdz 1,5 °C un veicināt privātā sektora iesaisti klimatrīcībā un finanšu un nefinanšu resursu mobilizāciju klimatrīcības labā, vienlaikus ievērojot ekoloģiskos un sociālos aizsardzības pasākumus, ievērojot cilvēktiesības un aizsardzību pret klimata riskiem. PASVĪTRO, ka obligāts priekšnoteikums ir nodrošināt, ka 6. panta izmantošana veicina Parīzes ilgtermiņa mērķu sasniegšanu, sekmē ieceru vērienīgumu, ilgtspējīgu attīstību un nodrošina vidisko integritāti. UZSVER, ka ir svarīgi cieši saskaņot 6. panta mehānismus ar uzņēmēju NND, to ilgtermiņa zemas siltumnīcefekta gāzu emisijas attīstības stratēģijām un ar Parīzes nolīguma mērķiem, kā arī saglabāt iespēju izvirzīt vērienīgākus mērķus, daloties ar mazināšanas ieguvumiem 6. panta dalībnieku starpā. IZCEĻ priekšrocības, ko sniedz Starptautiskās Civilās aviācijas organizācijas globālā tirgus pasākuma (*CORSIA*) stingra īstenošana. AKCENTĒ, ka jaunattīstības valstīm ir jāveido spējas, lai saskaņā ar *UNFCCC* sistēmu stingri īstenotu [...] darbības, kas balstītas uz tirgu;

34. SAGAIDA, ka turpināsies apspriedes par jaunu kolektīvu kvantitatīvu mērķi (*NCQG*) attiecībā uz klimatfinansējumu saistībā ar jēgpilnām pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās darbībām un īstenošanas pārredzamību, vienlaikus pienācīgi ņemot vērā jaunattīstības valstu vajadzības un prioritātes, un sakarā ar to, ka finanšu plūsmas ir jāsaskaņo ar virzību uz zemu SEG emisiju līmeni un klimatnoturīgu attīstību. UZSVER, ka *NCQG* būtu jārada labvēlīgi nosacījumi satvara izveidei, lai finansētu pāreju uz 1,5 °C pasauli;
35. tāpat SAGAIDA, ka *COP 27* ietvaros saistībā ar jaunu un tam īpaši veltītu *CMA* darba kārtības punktu tiks apspriesta 2. panta 1. punkta c) apakšpunkta visaptverošā veicinošā loma, Pušu un visu ieinteresēto personu izpratne par šo mērķi un tas, kā to sasniegt;
36. IR APŅĒMUSIES sadarboties ar visām Pusēm, lai:
- sekmētu diskusijas par *UNFCCC* nākotni;
  - apspriestu iespējamus veidus, kā ilgtspējīgi īstenot klimata pasākumus lauksaimniecības nozarē, vienlaikus ar ilgtspējīgas pārtikas sistēmas starpniecību garantējot pārtikas nodrošinājumu, pamatojoties uz Koronivia kopīgā darba lauksaimniecības jomā (*KJWA*) ceļveža ziņojumiem, darbsemināriem un *SB* secinājumiem;
  - dotu iespēju vērienīgi īstenot Glāzgovas darba programmu par klimatiskās autonomizācijas rīcību (*ACE*), tostarp, sniedzot ieguldījumu visaptverošā rīcības plānā attiecībā uz *ACE*, ar kuru tiek strukturēts turpmākais darbs;
  - pievērstos dzimuma dimensijai, lai pilnībā izmantotu klimata rīcībpolitikas potenciālu, un atbalstītu visaptverošas darbības dzimumu līdztiesības panākšanai, tostarp, turpinot īstenot uzlaboto Limas darba programmu dzimumu līdztiesības jomā un tās dzimumu līdztiesības 2. rīcības plānu un pabeidzot tās vidusposma pārskatīšanu;

37. IZCEĻ, cik svarīga ir rīcība, ko īsteno ieinteresētās personas, kuras nav nolīguma Puses, un to iekļaušana *UNFCCC* procesā, un AICINA turpināt centienus – cita starpā ar pārredzamām saistībām, kas nodrošina pārskatatbildību, kuras pamatā ir ticami rīcības plāni, – virzīties uz efektīvu Parīzes nolīguma īstenošanu un globālās izsvēršanas sagatavošanu, tostarp, izmantojot Globālo klimatrīcības programmu;

CITAS STARPTAUTISKAS ORGANIZĀCIJAS UN PROCESI

38. UZSVĒR, ka klimata pārmaiņas un biodaudzveidības krīzes, pārtuksnešošanās, piesārņojums, kā arī zemes, ūdens resursu un okeānu degradācija ir savstarpēji cieši saistītas un pastiprina cita citu, un UZSVĒR, ka šos jautājumus var veiksmīgi risināt tikai ar saskaņotu pieeju, kas ietver savstarpēji izdevīgas stratēģijas, ar stingriem sociālajiem un vidiskajiem aizsardzības pasākumiem, tostarp dabā rodamiem risinājumiem, kā definēts 5. Apvienoto Nāciju Organizācijas Vides asamblejā. ATZINĪGI VĒRTĒ to, ka Glāzgovas Klimata paktā uzsvars likts uz veselīgām ekosistēmām efektīvai klimatrīcībai, un MUDINA Puses savos NND un savās ilgtermiņa zemas siltumnīcefekta gāzu emisijas attīstības stratēģijās iekļaut dabā rodamus risinājumus. PASVĪTRO, ka, īstenojot dabā rodamus risinājumus, ir jāievēro un jāaizsargā pirmiedzīvotāju tautu un vietējo kopienu tiesības, kā atspoguļots attiecīgajos valsts tiesību aktos un starptautiskajos instrumentos, piemēram, Deklarācijā par pirmiedzīvotāju tautu tiesībām (*UNDRIP*) un starptautiskajās cilvēktiesībās. Turklāt ATZINĪGI VĒRTĒ jauno *FAO* Klimata pārmaiņu stratēģiju 2021.–2030. gadam. AICINA ciešāk sadarboties un veidot sinerģijas starp Riodežaneiro konvencijām un citiem daudzpusējiem vides nolīgumiem, kā arī citām iederīgām ANO iniciatīvām un starptautiskiem procesiem. PAUŽ GANDARĪJUMU par diskusijām sanāksmē "*Stockholm+50*", kurās tika uzsvērts, ka ir steidzami jārīkojas un jāiekļauj jaunieši, un MUDINA Puses un attiecīgās ieinteresētās personas veikt turpmākus pasākumus saistībā ar desmit ieteikumiem darbībām īstenošanas paātrināšanai;

39. JOPROJĀM IR CIEŠI APŅĒMUSIES stiprināt sinerģijas starp *UNFCCC* un Konvenciju par bioloģisko daudzveidību (*CBD*), tostarp saskaņošanu ar globālo biodaudzveidības satvaru laikam pēc 2020. gada, par kuru paredzēts vienoties COP 15 2022. gada decembrī, un ANO Ekosistēmu atjaunošanas desmitgadi, un turpināt veicināt pasākumus, lai panāktu savstarpēji pastiprinošus papildu ieguvumus klimata pārmaiņu mazināšanas un pielāgošanās jomā un apvērstu biodaudzveidības zudumu. TĀPAT ARVIEN IR APŅĒMĪBAS PILNA stiprināt sinerģijas starp *UNFCCC* un Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvenciju par cīņu pret pārtuksnešošanu, ANO Mežu forumu, Sendai ietvarprogrammu katastrofu riska mazināšanai, Adisabebas rīcības programmu un Ilgtspējīgas attīstības programmas 2030. gadam panākumiem un ilgtspējīgas attīstības mērķu sasniegšanā gūtajiem rezultātiem un maksimāli palielināt šo instrumentu attiecīgo ieguldījumu klimata jomā;
40. JOPROJĀM IR APŅĒMĪBAS PILNA uzsvērt ilgtspējīgas okeānu un ūdens resursu apsaimniekošanas un veselīgu ar ūdeni saistītu ekosistēmu būtisko nozīmi vispārējā klimatnoturībā un to, cik svarīgi ir strādāt saskaņā ar ANO okeāna ilgtspējīgas attīstības zinātnes desmitgadi (2021–2030) un ANO rīcības desmitgadi ūdens jomā (2018–2028); TURKLĀT ATZINĪGI VĒRTĒ deklarāciju "Mūsu okeāns, mūsu nākotne, mūsu atbildība", kas pieņemta otrajā Apvienoto Nāciju Organizācijas Okeānu konferencē, kura notika Lisabonā 2022. gada jūnijā un jūlijā, un "Brestas saistības attiecībā uz okeāniem" ("*Brest Commitments for the Oceans*"), kuras tika noteiktas 2022. gada februārī notikušajā Viena okeāna samītā;
41. AKCENTĒ klimata pārmaiņu un cilvēktiesību savstarpējo saikni. Minētajā sakarā PAUŽ GANDARĪJUMU par to, ka ir pieņemts pilnvarojums īpašajam referentam cilvēktiesību un klimata pārmaiņu jautājumos;

42. AICINA visas Starptautiskās Civilās aviācijas organizācijas (*ICAO*) un Starptautiskās Jūrniecības organizācijas (*SJO*) dalībvalstis nodrošināt, ka starptautiskā aviācija un jūras transports sniedz taisnīgu un vērienīgu ieguldījumu Parīzes nolīguma mērķu sasniegšanā tādā veidā, nodrošina vidisko integritāti, kas neliedz valstīm rīkoties vērienīgāk, tā, lai ar to tiktu novērsta divkārša uzskaitē un jebkāds no tās izrietošs materiāls dubults slogs, cita starpā izmaksas, kā arī konkurences kropļojumi maršrutos vai tirdzniecībā, un vienlaikus arī AICINA *ICAO* un *SJO* turpināt ziņot par savām saskaņā ar *UNFCCC* veiktajām darbībām, kas saistītas ar klimatu. ATGĀDINA, ka *AR6 WGIII* ziņojumā starptautiskā aviācija un kuģniecība ir norādītas kā nozares, kurās ir nepieciešama aktīvāka rīcība, lai samazinātu emisijas. MUDINA jo īpaši *SJO* turpināt darbu pie tā, lai īstenotu vidēja termiņa un ilgtermiņa pasākumus, un pārskatīt sākotnējo *SJO SEG* stratēģiju, lai, vēlākais, līdz 2050. gadam pakāpeniski izbeigtu starptautiskās kuģniecības radītās *SEG* emisijas, sekojot tādām iestrādēm, kas atbilst Parīzes nolīguma mērķiem, un ATZINĪGI VĒRTĒ to, ka *ICAO* 41. asamblejā tika panākta vienošanās par vēlāmu ilgtermiņa mērķi samazināt starptautiskās aviācijas emisijas.

